

Když nemáte dost peněz na bydlení, můžete **úřad práce** požádat o

- **příspěvek na bydlení** a
- **doplatek na bydlení**.

Tady vysvětlíme, kdy můžete dostat **doplatek na bydlení** a kolik asi dostanete. Popíšeme, jak bude úřad práce zkoumat Vaše příjmy a výdaje za bydlení. Zjistíte také, co dělat s přeplatky nebo nedoplatky na energiích nebo jestli můžete dostat peníze na kauci při uzavření nové smlouvy.

Další informace najdete v letácích [Příspěvek na bydlení](#), [Příspěvek na živobytí](#), [Mimořádná okamžitá pomoc](#) a [Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi a o příspěvku na bydlení](#).

Letáky ombudsmana jsou na www.ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Kde mohu požádat o doplatek na bydlení?

O doplatek na bydlení můžete požádat kterýkoliv **úřad práce** v kraji, kde **skutečně bydlíte**.

Mám požádat o doplatek na bydlení?

O doplatek na bydlení požádejte, pokud **dostáváte příspěvek na živobytí**, ale Váš celkový příjem po zaplacení nákladů na jídlo a další nezbytné věci přesto nestačí na zaplacení bydlení.

Pokud nemáte příspěvek na živobytí kvůli vyšším příjmům, můžete dostat doplatek na bydlení, pokud příjem Vaší rodiny nepřesahuje 1,3násobek částky živobytí rodiny.

Podrobnosti vysvětlíme. O doplatek požádejte, i když nevíte jistě, jestli ho dostanete. Pokud Vám ho úřad práce nedá, vysvětlí, proč.

Co je částka živobytí rodiny?

Částku **živobytí** zákon určuje pro jednotlivé lidi. Záleží na věku, snaze a možnosti získat příjmy i na tom, jestli žijí sami, nebo ne. Částka živobytí rodiny je součet částek živobytí všech jejích členů.

Částku živobytí zjistíte z rozhodnutí úřadu práce o nepřiznání příspěvku na živobytí. Orientačně můžete použít i [kalkulačku pro výpočet životního minima](#) na www.mpsv.cz, ale **živobytí může být nižší než životní minimum**. Podívejte se do našeho letáku [Příspěvek na živobytí](#).

Kolik peněz mohu dostat?

Dostanete **rozdíl mezi uznanými náklady na bydlení** sníženými o příspěvek na bydlení (pokud ho máte) a **upraveným příjmem** [k příjmu rodiny se připočte příspěvek na živobytí (pokud ho máte) a odečte se částka živobytí rodiny]. Když ale vyjde záporná částka, doplatek na bydlení nedostanete.

Uznané (odůvodněné) náklady na bydlení vysvětlíme později.

Jako **příjem** se započte:

- 70 % čistého příjmu ze zaměstnání a důchodu,
- 80 % podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci a dávek nemocenského pojištění,
- 100 % ostatních příjmů.

Příklad 1: Koláčkovi žijí se dvěma dětmi do 6 let v Chebu. Mají **příjmy 18 700 Kč** [invalidní důchod 9 000 Kč (započte se ale jen 70 %, tedy 6 300 Kč) a rodičovský příspěvek 9 700 Kč] a **příspěvek na bydlení 7 390 Kč**. Za bydlení **platí 13 000 Kč**.

odůvodněné náklady na bydlení 13 000 Kč		příjmy 16 000 Kč + příspěvek na živobytí 2 270 Kč	
- příspěvek na bydlení 7 390 Kč	= 5 610 Kč	- živobytí 13 470 Kč	= 4 800 Kč *
- upravený příjem	- 4 800 Kč *		
doplatek na bydlení	= 810 Kč		

Koláčkovi dostanou doplatek na bydlení 810 Kč. **Po zaplacení bydlení jim 16 170 Kč zůstane na jídlo** a ostatní nezbytné věci. [(18 700 + 2 270 + 7 390 + 810) – 13 000]

Příklad 2: Čermákovi žijí se dvěma dětmi do 6 let v Chebu. Mají **příjmy 13 700 Kč** [mzdu z brigády 4 000 Kč (započte se 70 %, tedy 2 800 Kč) a rodičovský příspěvek 9 700 Kč]. Nemají příspěvek na bydlení, protože bydlí na ubytovně, za kterou **platí 13 000 Kč**.

odůvodněné náklady na bydlení 13 000 Kč		příjmy 12 500 Kč + příspěvek na živobytí 4 720 Kč	
- příspěvek na bydlení 0 Kč	= 13 000 Kč	- živobytí 13 470 Kč	= 3 750 Kč *
- upravený příjem	- 3 750 Kč *		
doplatek na bydlení	= 9 250 Kč		

Čermákovi dostanou doplatek na bydlení 9 250 Kč. **Po zaplacení bydlení jim 14 670 Kč zůstane na jídlo** a ostatní nezbytné věci. [(13 700 + 4 720 + 9 250) - 13 000]

Kde mohu bydlet, abych dostal/a dávky na bydlení?

Doplatek na bydlení můžete dostat, když bydlíte:

- v rodinném domě nebo (celém) bytě, který
 - vlastníte nebo ho vlastní manžel/manželka, pokud sami nežadají o doplatek na bydlení,
 - užíváte na základě kteréhokoliv právního důvodu, *například máte*
 - *nájemní nebo podnájemní smlouvu,*
 - *jinou smlouvu (např. o výpůjčce),*
 - *služebnost (věcné břemeno bydlení) nebo*
 - *rozhodnutí,*
- ve vlastní rekreační stavbě, pokud přiměřeně splňuje **standardy kvality bydlení** (vysvětlíme).
- v azylovém domě, v domově pro seniory, v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově se zvláštním režimem, v chráněném bydlení, v domě na půli cesty, v terapeutické komunitě, zařízení služeb následné péče a ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče.

Pokud úřad práce Váš případ posoudí jako „**hodný zvláštního zřetele**“ (vysvětlíme), můžete doplatek dostat, když bydlíte:

- v části bytu (užíváte jeden pokoj v bytě),
- v ubytovně, pokud má schválený ubytovací řád a obec doporučila poskytovat doplatek,
- v nebytovém prostoru, pokud přiměřeně splňuje **standardy kvality bydlení** (vysvětlíme).

Úřadu práce musíte předložit písemný dokument, podle kterého můžete bydlet na daném místě (*například nájemní nebo podnájemní smlouvu, smlouvu o zřízení věcného břemene, ubytovací smlouvu a podobně*).

Co není případ hodný zvláštního zřetele?

Bez vážných důvodů jste **opustili předchozí bydlení v bytě**.

V obci byste mohli získat jiné přiměřené bydlení (v bytě, v pobytovém zařízení sociálních služeb).

Nemáte vztah k obci, v níž teď bydlíte (nepracujete tu, nežijete tu s rodinou, děti sem nechodí do školy, nepřestěhovali jste se sem ze zdravotních důvodů, jste vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání u jiné krajské pobočky úřadu práce než té, v jejímž obvodu je obec).

Úřad práce si vyžádá informace také od obecního úřadu.

Kdy rekreační stavba (nebytový prostor) splňuje standardy kvality bydlení?

- samostatný uzamykatelný prostor
- alespoň jedna pobytová místnost,
- neomezený přístup k pitné vodě (stačí studna),
- obytná místnost má alespoň 8 m² (16 m² – pokud jde o jedinou místnost),
- světlá výška místností alespoň 2,6 m a v podkroví 2,3 m (v případě chaty 2,5 m a v podkroví 2,3 m), lze uznat i o něco méně,
- koupelna a záchod (u chaty stačí záchod),
- denní osvětlení, větrání a vytápění s možností regulace vnitřní teploty,
- požadavky pro bezpečnost a ochranu zdraví

Splnění standardů na žádost úřadu práce **kontroluje stavební úřad**.

Kdy musím doložit příjmy a náklady (kolik platím za bydlení)?

Pokud již **doplatek na bydlení dostáváte**, dokládáte příjem a zaplacené náklady **za minulý měsíc**.

Když o **doplatek na bydlení nově žádáte**, hodnotí se příjmy za **3 měsíce** před podáním žádosti.

Pokud jste však ztratili podstatnou část příjmu (přišli jste o práci, skončila Vám podpora v nezaměstnanosti nebo rodičovský příspěvek apod.), pak jen za **měsíc**, v němž příjem podstatně klesl (o třetinu nebo alespoň o 1 000 Kč). V měsíci, kdy o doplatek žádáte, potřebuje úřad práce vědět, kolik máte platit (předpis nájemného, rozpis plateb). Ještě nemusíte mít zaplaceno.

Započte se celý příjem?

Započte se jen **čistý příjem**, to znamená, že se od příjmů **odečtou náklady** na jejich dosažení, zajištění a udržení (tj. daně, pojistné na sociální a zdravotní pojištění atd.)

a započte se:

- 70 % čistého příjmu ze zaměstnání a důchodu,
- 80 % podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci a dávek nemocenského pojištění,
- 100 % ostatních příjmů.

Podnikatelům (živnostníkům, OSVČ – osobám samostatně výdělečně činným) se započítává zákonem určená **minimální částka**, i když mají nižší příjmy nebo nemají žádné.

Úřad práce Váš příjem **nemůže snížit o exekční srážky, splátky úvěru (hypotéky) nebo výživné**. I když tedy kvůli exekuci dostanete méně, započte se celá mzda (důchod nebo jiné příjmy).

Posuzují se příjmy a náklady všech lidí v bytě (jiném prostoru)?

Úřad práce počítá příjmy a náklady na bydlení všech **tzv. společně posuzovaných osob**. Mezi ně patří manžel (manželka), registrovaný partner (partnerka), děti a také další lidé, pokud s Vámi bydlí a vedete společnou domácnost (společně hradíte náklady na jídlo a bydlení).

Úřad práce můžete požádat, aby s některými lidmi a jejich příjmy už dál nepočítal.

Musíte ale prokázat, že

- s Vámi nebydlí (můžete například doložit nájemní smlouvu k jinému bytu),
- ačkoliv s Vámi bydlí, nevedete společnou domácnost, tj. neplatíte společně své náklady (užíváte oddělené místnosti, máte oddělené potraviny apod., to by úřad práce mohl ověřit přímo u Vás doma); takto **nelze „vyloučit“** manžela/manželku nebo děti.

Pokud jako samoživitel/ka **žijete s dětmi u svých rodičů**, posuzuje Vás úřad práce společně, započítá tedy i příjmy Vašich rodičů.

Které náklady na bydlení úřad práce uzná a jak (kolik z toho)?

Sečtou se jednotlivé **náklady na bydlení** v daném měsíci (ještě nemusíte mít zaplacené, stačí předpis nájemného, rozpis plateb), **ale vždy jen tolik, kolik je v daném místě obvyklé** (kolik se obvykle platí), někdy i s dalšími omezeními (dále). Započítává se:

- **nájemné** nebo **podnájemné**,
- obdobné náklady u družstevních bytů, bytů vlastníků nebo při jiném užívání bytu (ale nejvýše tzv. [srovnatelné náklady](#) u příspěvku na bydlení),
- **náklady za služby spojené s užíváním bytu** (vysvětlení níže),
- **úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií** (elektřiny, plynu a dalších druhů paliv),
- obdobné platby v nebytovém prostoru a na ubytovně (ale nejvýše 80 % [normativních nákladů na bydlení](#) pro nájem),
- obdobné platby v zařízení sociálních služeb (nejvýše [normativní náklady na bydlení](#) pro nájem),
- obdobné platby v rekreační stavbě užívané vlastníkem (nejvýše 90 % [normativních nákladů na bydlení](#) pro družstevní byty a byty vlastníků).

Náklady za služby spojené s užíváním bytu jsou náklady za vytápění a teplou užitkovou vodu, vodné a stočné, náklady na provoz výtahu, osvětlení a úklid společných prostor, odvoz odpadních vod a čištění jímek, za společnou televizní a rozhlasovou anténu a odvoz komunálního odpadu a další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.

Skutečné náklady na bydlení tedy úřad práce nezapočítá plně, pokud překročí částku, která je v daném místě obvyklá. Tomu se říká **odůvodněné náklady na bydlení**.

Jak úřad práce určí náklady na bydlení, pokud bydlím s dalšími lidmi, kteří se mnou ale nevedou společnou domácnost?

Pokud prokážete, že s Vámi spolubydlící nevedou společnou domácnost (neplatíte tedy společně své náklady), započítá úřad práce do Vašich nákladů na bydlení jen **podíl z celkových nákladů** za byt (nebytový prostor nebo ubytovnu). Pokud nemůžete doložit skutečné náklady, úřad práce započte obvyklé náklady nebo [normativní náklady](#) (u nebytového prostoru a ubytovny pouze 80 % normativních nákladů).

Co bude s nedoplatky a přeplatky na službách a energiích?

U **elektriny, plynu, vodného a stočného, energie na ohřev vody a dálkového topení** úřad práce podle vyúčtování zpětně přepočte doplatek na bydlení za celé období, kterého se vyúčtování týká. Započte skutečné (vyúčtované) průměrné měsíční platby.

Pokud zjistí, že Vám **vyplatil víc, odečte přeplatek na doplatek od Vašich běžných nákladů**. Pokud tento přeplatek převyšuje Vaše běžné náklady, odečte ho postupně v několika měsících za sebou. **Doplatek na bydlení se pouze sníží**, nepřijdete o něj úplně.

Pokud zjistí, že Vám **vyplatil méně, jednorázově Vám doplatek vyplatí**.

U **ostatních služeb** (například osvětlení společných prostor, odvoz odpadu nebo výtah) se přepočet neprovádí. Dál platí dříve uznané odůvodněné náklady.

Výjimečně Vám může úřad práce na úhradu nedoplatku z vyúčtování dát takzvanou mimořádnou okamžitou pomoc. Více v našem letáku [Mimořádná okamžitá pomoc](#).

Musím se přestěhovat, dostanu peníze na jistotu (kauci)?

Pokud nemáte peníze na úhradu jistoty (kauce), kterou pronajímatel chce při uzavření smlouvy, může Vám úřad práce v odůvodněných případech přiznat **mimořádnou okamžitou pomoc** (více v našem letáku [Mimořádná okamžitá pomoc](#)). Úřad práce ale nejdříve zjistí, zda nemůžete nájem bytu získat bez složení jistoty. Vyplatí Vám pak nanejvýš dvojnásobek nájemného, které je obvyklé v daném místě. Při dalším stěhování byste měli k úhradě jistoty využít vrácenou jistotu z dosavadního nájmu.

Budu dál dostávat dávky, když se přestěhuji?

Pokud již dostáváte doplatek na bydlení, nahlásíte přestěhování úřadu práce. Doplatek na bydlení vypočte podle Vašich nových nákladů na bydlení.

Pokud jste doplatek neměli, požádejte o něj hned po přestěhování, úřad práce ho může přiznat od měsíce, ve kterém jste podali žádost.

Co když ten z rodiny, kdo dostával doplatek na bydlení, přestal splňovat podmínky (byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, šel do vězení)?

Pokud uživatel bytu (jiného prostoru) dosud dostával doplatek, ale teď přestal splňovat podmínky, bude ho úřad práce **dál vyplácet nejstarší společně posuzované osobě**.

Co musím dělat, abych o doplatek nepřišel (nepřišla)?

Dokládat úřadu práce **příjmy a náklady na bydlení**.

Přijít na úřad práce, když Vás pozve, ledaže jste nemocní nebo máte jiný vážný důvod. Pokud nemůžete přijít, co nejdříve to úřadu práce oznamte a nejlépe také doložte (například potvrzením o neschopence, lékařskou zprávou, prohlášením ze školy dítěte a podobně).

Oznamovat změny, které ovlivňují nárok na doplatek (např. získání práce, majetku, spolubydlícího, stěhování, vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání a podobně).

Umožnit „šetření v místě bydliště“, tedy nechat pracovníky úřadu práce přijít na návštěvu a prohlédnout si Vaši domácnost. (Úřad práce nemusí termín návštěvy oznamovat předem, pokud Vás ale opakovaně nezastihne doma, měl by s Vámi termín návštěvy dohodnout.)

Dokládat výpisy z bankovních účtů, případně z účtů společně posuzovaných osob.

Pokud tyto povinnosti nesplníte, nemusí Vám úřad práce doplatek na bydlení přiznat nebo Vám ho odejme.

Pokud záměrně **něco zatajíte nebo neřeknete pravdu**, může chtít vrátit vyplacené doplatky na bydlení, i když jste je už utratili.

Kdy úřad práce vyplácí doplatek na bydlení?

Doplatek na bydlení se vyplácí v měsíci, za který náleží (doplatek za leden dostanete v lednu).

Může úřad práce bez mého souhlasu posílat doplatek přímo pronajímateli?

Ano, pokud k tomu má úřad práce **dobry důvod** (hrozí, že doplatek na bydlení nepoužijete k zaplacení nákladů na bydlení, neumíte s ním hospodařit apod.). Tehdy může doplatek na bydlení **posílat přímo na účet pronajímatele nebo poskytovatele služeb** k zaplacení nájemného a služeb spojených s užíváním bytu (třeba vodné a stočné, centrální vytápění nebo dodávka teplé užitkové vody a další) nebo služeb, které platíte sami přímo dodavateli (třeba plyn nebo elektřina).

Také může část doplatku na bydlení poslat přímo **společenství vlastníků jednotek**, pokud jste nezaplatili zálohy za služby spojené s užíváním bytu nebo příspěvek do fondu oprav.